

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта. Українська мова і література»

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

Ступінь вищої освіти: *Бакалавр*

Галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*

Спеціальність *014.01 Середня освіта (Українська мова і література)*

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____ / _____

(протокол № ____ від « ____ » 2022 р.)

Ректор _____ / _____

(наказ № ____ від « ____ » 2022 р.)

Мелітополь, 2022 р.

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ

Освітньо-професійної програми
«Середня освіта. Українська мова і література»

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
(Наказ № 01/01-05 від 18.01.2021 р.)

О.В. Юрченко

Завідувач випускової кафедри

З.О. Митяй

Голова Вченої ради
філологічного факультету

Т.В. Коноваленко

Начальник навчального відділу

Я.В. Сопіна

Голова науково-методичної
ради університету

Н.Є. Мілько

Голова комісії Вченої ради
МДПУ ім. Б. Хмельницького
з експертизи якості
освітніх програм спеціальностей

Н.А. Сегеда

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. Юрченко О.В. – керівник освітньої програми, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови МДПУ імені Богдана Хмельницького.
2. Митяй З.О. – член робочої групи, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови МДПУ імені Богдана Хмельницького.
3. Акулова Н.Ю. – член робочої групи, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української і зарубіжної літератури МДПУ імені Богдана Хмельницького.
4. Ляшок Л.В. – заступник директора з навчально-виховної роботи Мелітопольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 13 ММР ЗО, спеціаліст вищої категорії, «учитель-методист».
5. Касаджи С.І. – здобувачка вищої освіти 318/1-ф групи філологічного факультету спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) за ОПІ «Середня освіта. Українська мова і література».

Рецензенти:

Гриньова Олена Миколаївна, учителька української мови та літератури Мелітопольської спеціалізованої школи I-III ступенів № 25 Мелітопольської міської ради Запорізької області, керівниця Міського педагогічного майданчика вчителів української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист;

Романова Олена Вікторівна, учителька української мови та літератури, заступник директора з навчально-виховної роботи Мелітопольської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 13 Мелітопольської міської ради Запорізької області, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист.

Гарант освітньої програми
Юрченко Олександр Віталійович

канд. філол. наук, ст. викладач

Актуалізовано:

ОП введення в дію (рік)	2017	
Дата виходу стандарту та посилання на стандарт	Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній	
Перегляд ОП Дата та номер протоколу засідання Вченої ради університету	Протокол № 17 від 28.05.2020	Протокол № 18 від 29.06.2021
Підпис гаранта		
ПІБ гаранта ОП	Єрмоленко С.І.	Юрченко О.В.

**1. Профіль освітньо-професійної програми
«Середня освіта. Українська мова і література»**

1. Загальна характеристика	
<i>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</i>	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Філологічний факультет Кафедра української мови; кафедра української і зарубіжної літератури
<i>Рівень вищої освіти</i>	Перший (бакалаврський) рівень
<i>Ступінь вищої освіти</i>	Бакалавр
<i>Галузь знань</i>	01 Освіта / Педагогіка
<i>Спеціальність</i>	014 Середня освіта (Українська мова і література)
<i>Обмеження щодо форм навчання</i>	Денна, заочна
<i>Освітня кваліфікація</i>	Бакалавр середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Українська мова і література»)
<i>Кваліфікація в дипломі</i>	Бакалавр. 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. Вчитель української мови і літератури
<i>Передумови</i>	Наявність повної середньої освіти, ОКР «молодший спеціаліст»
<i>Мова викладання</i>	Українська
<i>Наявність акредитації</i>	2014 р., Акредитаційна комісія МОН України
<i>Рівень програми</i>	QF - level 6 / EQF -First cycle / НРК – рівень 6
<i>Академічні права випускників</i>	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	https://mdpu.org.ua/osvita/osvitni-programi-ta-yih-profili/

2. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми у кредитах ЄКТС	Обсяг освітньо-професійної програми становить 240 кредитів ЄКТС, з них: 180 кредитів відводиться на обов'язкові освітні компоненти; 60 – на вибіркові освітні компоненти. Програма передбачає: - обов'язкові компоненти освітньої програми (ОП) (180 кредитів ЄКТС, 5400 год.); - вибіркові компоненти освітньої програми (ВК) (60 кредитів ЄКТС, 1800 год.).
---	--

3. Мета освітньої програми

Забезпечити бакалаврам фундаментальну теоретичну й практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання й обов'язки вчителя української мови і літератури закладу загальної

середньої освіти з огляду на культурне та мовне розмаїття регіону; розвиток у майбутніх учителів здатності вибудувати конструктивний діалог з представниками будь-якої національності та культури, зокрема, формування особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу, європейської цивілізації і здатна реалізуватися в процесі життєдіяльності.

4. Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)</p>	<p><i>Об'єктами вивчення та професійної діяльності</i> бакалавра середньої освіти є освітній процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література).</p> <p><i>Цілі навчання</i> – формування в здобувачів вищої освіти професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури основної школи, що забезпечує базову загальну середню освіту.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної галузі</i> становить українська мова, мовознавство, українська література, літературознавство, методика викладання української мови в закладах загальної середньої освіти, методика викладання української літератури в закладах загальної середньої освіти, педагогіка і психологія середньої освіти.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові, філологічні й психолого-педагогічні методи, сучасні методи навчання української мови та літератури (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі методи навчання, методи самостійної роботи, контрольно-оцінювальні методи), способи організації навчально-виховного процесу, технології урочної й позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> набуття методик навчання й виховання у процесі викладання української мови і літератури в основній (базовій) середній школі; умінь і навиків використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, Інтернет-джерел і відповідного обладнання в освітньому процесі; умінь і навиків створення власного навчально-методичного забезпечення предмета; накопичення, узагальнення й передавання педагогічного досвіду з допомогою сучасних засобів (ІКТ тощо).</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма передбачає підготовку фахівців до організаційної, аналітичної і науково-дослідної діяльності в педагогічній освіті з опертям на виконання досліджень у галузях лінгвістики та літературознавства</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p><i>Основний фокус ОП</i> зосереджено на формуванні інтегральної, загальних, фахових компетентностей, з урахуванням запитів сьогодення та ринку праці в контексті регіональних та загальнонаціональних потреб із застосуванням сучасних освітніх технологій і методів, зокрема скерованих на розвиток тих здатностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, які зможуть забезпечити реалізацію випускника в його професійній діяльності, подальшому навчанні, процесі самонавчання й самовдосконалення.</p> <p><i>Унікальність ОП</i> полягає у формуванні у здобувачів світогляду, що ґрунтується на культурному багатстві, повазі до інших мов та культур, традицій, толерантного ставлення до всіх націй та народностей; підготовці фахівців для здійснення професійної діяльності в умовах трансформації російськомовного регіону в україномовну спільноту (м'яка українізація). Особлива увага приділяється підготовці фахівців, здатних сприяти консолідації суспільства в єдиному національному мовно-культурному і мовно-інформаційному просторі, що набуває особливої ваги на територіях, які межують із зоною конфлікту.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p><i>Цілі (мета) освітньої програми.</i> Мета освітньої програми, визначена місією та стратегією Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, – забезпечити бакалаврам фундаментальну теоретичну й</p>

	практичну підготовку для набуття здатності виконувати професійні завдання й обов'язки вчителя української мови і літератури закладу загальної середньої освіти, а також можливість подальшого навчання та наукової діяльності. Особливості програми полягають у формуванні таких компетентностей здобувача, які уможливають його здатність орієнтуватися в проблемному полі філологічного знання, розвивають уміння виявляти та аналізувати практичні педагогічні й методичні проблеми, вирішувати їх самостійно та обґрунтовано в процесі виконання професійних обов'язків з акцентом на інтеркультурну комунікацію;
5. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Робота в галузі здійснення передбачених законодавством заходів у сфері освіти й виховання. Працевлаштування: бакалавр середньої освіти готується для викладання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти (школах, ліцеях, гімназіях тощо) та позашкільних закладах (Мала академія наук, школа мистецтв тощо). Професійні назви робіт: згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти [Режим доступу: https://www.dk003.com/].
Продовження освіти (академічні права випускників)	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття кваліфікації за іншими предметними спеціальностями в системі післядипломної освіти.
6. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику, тренінгові технології, проектні технології, кейс-технології, технології візуалізації навчального матеріалу. Можливість вільного вибору 25% дисциплін (за обсягом навантаження). Основні форми освітнього процесу: лекції, семінари, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами.
Оцінювання	Поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени; заліки, диференційовані заліки, тестування, презентації, захист курсової роботи, комплексний державний екзамен.
7. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і практичні проблеми в галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітньо-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), цінувати різноманіття та мультикультурність; діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, критично її оцінювати й аналізувати, працювати автономно та в команді.

	<p>ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. іноземною мовою.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, прогнозувати, проектувати та моделювати освітній процес, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність до навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК 7. Здатність до письмової і усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного й особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.</p> <p>ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.</p> <p>ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, застосовувати інноваційні методи й технології, генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.</p> <p>ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.</p> <p>ЗК 12. Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>ФК 01. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик навчання іноземної мови та зарубіжної літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.</p> <p>ФК 02. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.</p> <p>ФК 03. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності.</p> <p>ФК 04. Здатність усвідомлювати національний і загальноєвропейський характер української літератури, зумовленість тематики і художніх особливостей творів суспільно-історичними, суспільно-культурними обставинами, віковими особливостями читачів, об'єктивно поцінювати здобутки української літератури від її найдавніших часів до XXI ст., внесок письменників материкової України й діаспори у розвиток української національної ідеї.</p> <p>ФК 05. Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.</p> <p>ФК 06. Спроможність оцінити комунікативну і/або естетичну значущість художнього тексту; володіння навичками кваліфікованої інтерпретації різноманітних типів текстів, у тому числі й навичками розкрити їх смисл,</p>

простежити зв'язки із культурно-історичним контекстом епохи, враховуючи різні форми і канали передачі й кодування інформації; володіння навичками зіставляти мови культур і демонструвати взаємодію мистецтв та використовувати їх у педагогічній діяльності.

ФК 07. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК 08. Уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах.

ФК 09. Здатність орієнтуватися в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної і мовної освіти в закладах загальної середньої освіти, проектувати педагогічну діяльність.

ФК 10. Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на школярів, враховувати їх вікові та психологічні особливості, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

ФК 11. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними станами, оперативно й доцільно включитись у мовленнєву взаємодію, передбачити результати педагогічного мовлення.

ФК 12. Відповідальність за забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності; здатність створювати умови для інклюзивної освіти.

ФК13. Володіння глибинними знаннями зі стилістики, лексикології та інших розділів мовознавчої науки і визначати сучасний стан розвитку мовознавства та наукові досягнення в дослідженні окремих аспектів української мови; здатність визначати й розуміти інноваційні процеси в розвитку мови.

8. Нормативний зміст підготовки сформований у термінах результатів навчання

- ПРН 01.** Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.
- ПРН 02.** Бути обізнаним із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.
- ПРН 03.** Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.
- ПРН 04.** Мати базові знання з іноземної мови, достатні для розуміння і продукування текстів побутового й елементарного фахового рівня.
- ПРН 05.** Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ПРН 06.** Знати провідні тенденції розвитку світового літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори світової класики й сучасності у взаємозв'язках з вітчизняною літературою й культурою.
- ПРН 07.** Знати навчальні програми з української мови і літератури, світової літератури для закладів загальної середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.
- ПРН 08.** Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 09. Орієнтуватися в актуальних проблемах вивчення мови й літератури, інноваціях в освітньому процесі.

ПРН 10. Уміти організувати навчальний процес у закладах загальної середньої освіти (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови і літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПРН 11. Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 12. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатністю вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРН 13. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

ПРН 14. Розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української та світової літератури за їхніми сутнісними характеристиками й у взаємодії.

ПРН 15. Порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності та відмінності.

ПРН 16. Володіти основами професійної культури, мати здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

ПРН 17. Володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, світової літератури; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 18. Бути здатним до рефлексії, мати навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 19. Уміти вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 20. Уміти застосовувати різні концептуальні підходи до аналізу мовних і літературних явищ, спираючись на найновіші досягнення мовознавчої та літературознавчої наук.

ПРН 21. Уміти використовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній діяльності.

ПРН 22. Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування.

ПРН 23. Організувати співпрацю учнів (вихованців) ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 24. Керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 25. Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 26. Бути здатним на базі отриманих знань і вмінь якісно здійснювати професійну діяльність або здобувати подальшу освіту на другому освітньому рівні (магістр середньої освіти).

ПРН 27. Бути здатним аналізувати соціально й особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів.

ПРН 28. Бути здатним організувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної діяльності.

ПРН 29. Забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності відповідно до тенденцій розвитку сучасної освіти (дитиноцентрованість, інклюзивність, доступність).

ПРН 30 - організувати рівний доступ до освітнього процесу всіх здобувачів, використовуючи педагогічні технології інклюзивної освіти; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти

9. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Реалізацію освітньої програми забезпечують науково-педагогічні працівники, які відповідають кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти і мають науковий ступінь і вчене звання та підтверджений рівень наукової та професійної підготовки.
Матеріально-технічне забезпечення	Освітньо-професійна програма забезпечена такими матеріально-технічними ресурсами: навчальні корпуси, гуртожитки, пункти харчування, спортивні зали, бібліотека, точки безкоштовного бездротового доступу до мережі Інтернет, мультимедійне обладнання, комп'ютерні класи, лабораторію філологічних досліджень.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Освітній процес у повному обсязі забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам бібліотеки, діяльності редакційно-видавничого відділу університету, веб-ресурсам університету, а також дистанційній освітній платформі Moodle. Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до предметної сфери освітньо-професійної програми та сучасних наукових тенденцій у галузі освіти / педагогіки. Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету. В університеті створено умови для доступу до Інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа.
10. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Передбачена в межах чинних угод про співпрацю та національних програм академічного обміну
Міжнародна кредитна мобільність	Передбачена в межах чинних угод про співпрацю із закордонними ЗВО

II. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА

ПОСЛІДОВНІСТЬ 2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи практики тощо)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК-01	Філософія	3	екзамен
ОК-02	Історія та культура України	3	екзамен
ОК-03	Вікова фізіологія та валеологія	3	екзамен
ОК-04	Іноземна мова	5	залік
ОК-05	Правознавство	3	залік
ОК-06	Інформаційно-комунікаційні технології	3	залік
ОК-07	Охорона праці з безпекою життєдіяльності	3	залік
ОК-07.1	<i>Модуль 1. Охорона праці</i>	1,5	
ОК-07.2	<i>Модуль 2. Безпека життєдіяльності</i>	1,5	
ОК-08	Педагогіка	6	екзамен
ОК-08.1	<i>Модуль 1. Історія педагогіки</i>	1,5	
ОК-08.2	<i>Модуль 2. Дидактика</i>	1,5	
ОК-08.3	<i>Модуль 3. Теорія виховання</i>	1,5	
ОК-08.4	<i>Модуль 4. Основи педмайстерності</i>	1,5	
ОК-09	Психологія	3	екзамен
ОК-09.1	<i>Модуль 1. Загальна психологія</i>	1,5	
ОК-09.2	<i>Модуль 2. Вікова та педагогічна психологія</i>	1,5	
ОК-10	Вступ до фаху	4	залік
ОК-11	Сучасні тенденції розвитку мовознавства	3	екзамен
ОК-12	Основи теорії літератури	3	екзамен
ОК-13	Фольклор з фольклорною практикою	6	екзамен
ОК-13.1	<i>Модуль 1. Фольклор</i>	3	
ОК-13.2	<i>Модуль 2. Фольклорна практика</i>	3	
ОК-14	Історична граматики української мови	3	залік

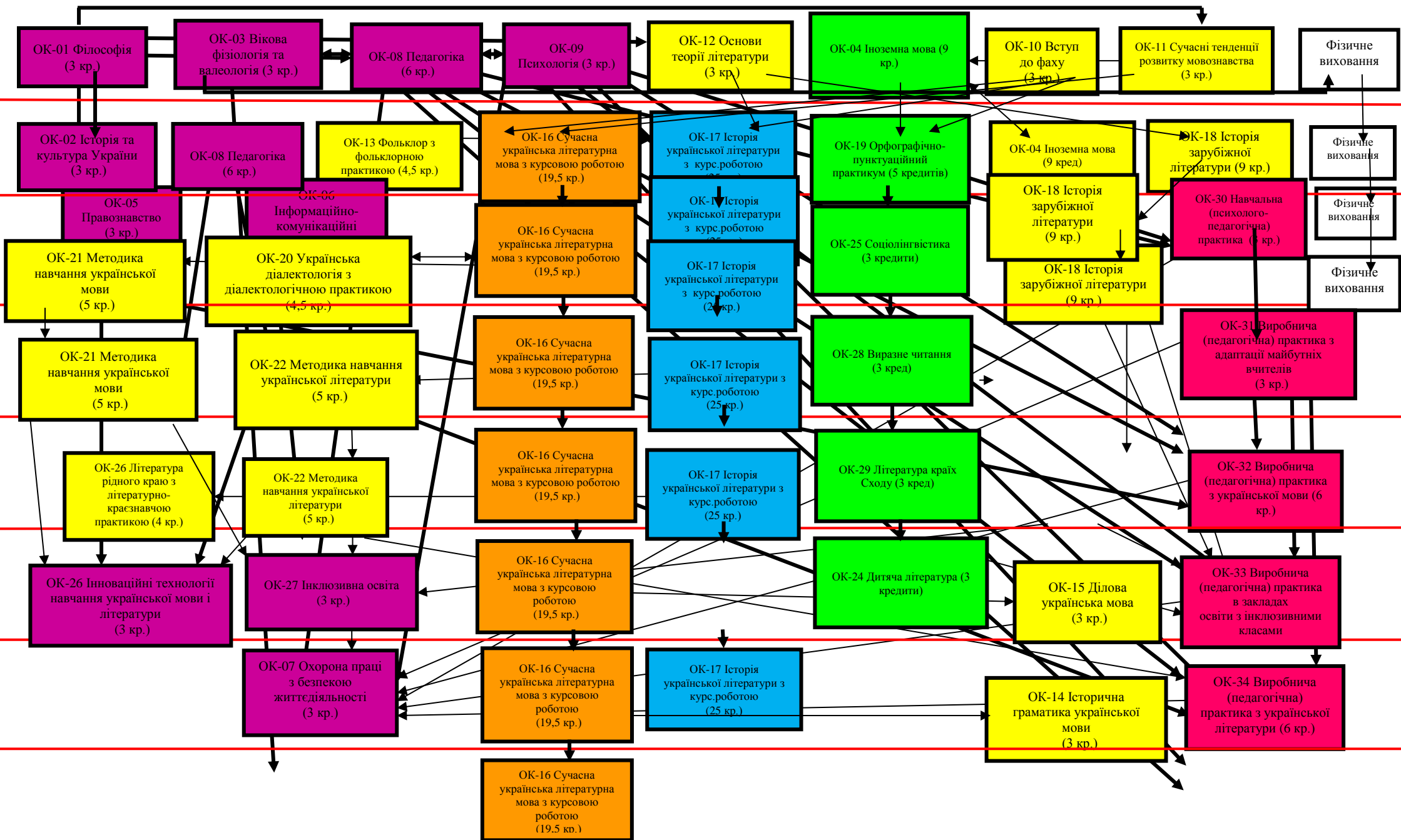
ОК-15	Ділова українська мова	3	залік
ОК-16	Сучасна українська літературна мова з курсовою роботою з лексикографічною практикою	25	екзамен
ОК-16.1	<i>Модуль 1. Сучасна українська літературна мова з курсовою роботою</i>	23,5	
ОК-16.2	<i>Модуль 2. Лексикографічна практика</i>	1,5	
ОК-17	Історія української літератури з курсовою роботою	21	екзамен
ОК-18	Історія зарубіжної літератури	9	залік
ОК-19	Орфографічно-пунктуаційний практикум	7	залік
ОК-20	Українська діалектологія з діалектологічною практикою	6	екзамен
ОК-20.1	<i>Модуль 1. Українська діалектологія</i>	1,5	
ОК-20.2	<i>Модуль 2. Діалектологічна практика</i>	1,5	
ОК-21	Методика навчання української мови	4	екзамен
ОК-22	Інтегрований курс методики літератури	4	екзамен
ОК-23	Інноваційні освітні технології	5	екзамен
ОК-24	Дитяча література	3	залік
ОК-25	Соціолінгвістика	3,5	залік
ОК-26	Література рідного краю з літературно-краєзнавчою практикою	6	екзамен
ОК-26.1	<i>Модуль 1. Література рідного краю</i>	3	
ОК-26.2	<i>Модуль 2. Літературно-краєзнавча практика</i>	3	
ОК-27	Інклюзивна освіта	4,5	залік
ОК-28	Виразне читання	3	залік
ОК-29	Література країн Сходу	3	залік
ОК-30	Навчальна (психолого-педагогічна) практика	3	залік

ОК-31	Виробнича (педагогічна) практика з адаптації майбутніх учителів	3	залік
ОК-32	Виробнича (педагогічна) практика в 5–9 класах з української мови	6	залік
ОК-33	Виробнича (педагогічна) практика в закладах освіти з інклюзивними класами	4,5	залік
ОК-34	Виробнича (педагогічна) практика в 5–9 класах з української літератури	6	залік
	Атестація (підготовка та складання комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури з методиками їх викладання)	1,5	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180	

ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ освітні компоненти даної освітньої програми, інших освітніх програм та освітні компоненти для реалізації широких освітніх потреб (Каталог вибіркових освітніх компонентів на сайті університету) Вільний вибір: 2 рік навчання – 16 кредитів; 3 рік навчання – 24 кредити; 4 рік навчання – 20 кредитів			
ВК-01	Інтеграція інфомедійної грамотності в професійну діяльність /	4	залік
ВК-02	Європейські цінності в професійній підготовці філологів		залік
ВК-03	Основи наукових досліджень /	4	залік
ВК-04	Методологія філологічних досліджень		залік
ВК-05	Основи редагування /	4	залік
ВК-06	Стилістика та редакторський практикум		залік
ВК-07	Нестандартний урок мови /	4	залік
ВК-08	Нестандартний урок літератури		залік
ВК-09	Основи інтеркультурної комунікації /	4	залік
ВК-10	Культура мови		залік
ВК-11	Текстолінгвістика	4	залік
ВК-12	Компаративний аналіз тексту /		залік
ВК-13	Ділова риторика /	4	залік
ВК-14	Основи ораторського мистецтва		залік

ВК-15	Інтермедіальні студії /	4	залік
ВК-16	Література і кіно		залік
ВК-17	Філософський роман Європи та США /	4	залік
ВК-18	Психологічний роман Європи та США		залік
ВК-19	Історія стилів української мови /	4	залік
ВК-20	Функціональні стилі мовлення в аспекті сучасного мовознавства		залік
ВК-21	Література близького зарубіжжя /	4	залік
ВК-22	Література non-fiction у системі словесної творчості		залік
ВК-23	Драматургія Лесі Українки в контексті нової європейської драми /	4	залік
ВК-24	Проза В. Винниченка в контексті стильової естетики модернізму		залік
ВК-25	Основи слов'янської філології /	4	залік
ВК-26	Історія слов'янських мов		залік
ВК-27	Психологізм у літературі /	4	залік
ВК-28	Психологія сторітелінгу		залік
ВК-29	Мовознавчі студії в школі /	4	залік
ВК-30	Мовленнєва компетентність учнівської молоді		залік
Загальний обсяг вибірових компонентів		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

III. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури з методиками викладання.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і містить завдання для перевірки результатів навчання з теорії й історії української мови та української літератури, теорії й методики навчання за спеціальністю.

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (ЗК)

Перелік компонентів НТІВ	ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ																																					
	ОК-1	ОК-2	ОК-3	ОК-4	ОК-5	ОК-6	ОК-7	ОК-8	ОК-9	ОК-10	ОК-11	ОК-12	ОК-13	ОК-14	ОК-15	ОК-16	ОК-17	ОК-18	ОК-19	ОК-20	ОК-21	ОК-22	ОК-23	ОК-24	ОК-25	ОК-26	ОК-27	ОК-28	ОК-29	ОК-30	ОК-31	ОК-32						
ІК			+	+			+										+	+				+												+				
ЗК1		+								+	+	+	+	+	+			+			+		+							+		+		+				
ЗК2		+		+	+		+					+															+											
ЗК3				+	+		+												+			+	+							+								
ЗК4				+		+					+	+	+					+				+	+			+	+											
ЗК5							+							+							+	+	+			+	+			+		+						
ЗК6				+	+		+			+			+			+	+				+		+	+														
ЗК7				+					+		+																											
ЗК8				+													+	+			+		+															
ЗК9										+										+		+	+				+											
ЗК10			+	+			+		+																											+		
ЗК11						+		+																														
ЗК12																																					+	
ФК1				+					+		+		+			+	+	+				+	+													+		
ФК2				+					+											+			+															
ФК3			+	+	+				+														+														+	
ФК4				+								+					+											+										
ФК5		+										+						+									+											
ФК6				+							+						+	+							+			+										
ФК7									+	+					+	+			+	+	+																	
ФК8				+		+															+	+															+	
ФК9																								+			+											
ФК10				+					+															+														
ФК11				+																			+															
ФК12			+	+	+		+																															
ФК13									+				+	+	+				+				+												+			

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького базується на основі вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту» та Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) і ґрунтується на наступних принципах: відповідальності за якість вищої освіти та її забезпечення; відповідності європейським і національним стандартам; зацікавленості всіх учасників освітнього процесу у високій якості вищої освіти відповідно до потреб роботодавців, а також суспільства в цілому; довіри всіх учасників освітнього процесу, прозорості, неупередженості та достовірності інформації; академічної чесності і свободи, неприйнятності будь-яких проявів нетолерантності чи дискримінації щодо учасників освітнього процесу; інтернаціоналізації діяльності, відкритості до нових знань та конструктивної критики, залучення зовнішніх сторін до експертизи якості освіти в Університеті. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету передбачає сукупність організаційних структур, процедур, процесів, заходів та ресурсів, а також визначеність сфер відповідальності та повноважень, які забезпечують загальне управління якістю вищої освіти і постійне вдосконалення якості освітніх програм та освітньої діяльності Університету.

Процедури системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти:

- Розроблення внутрішніх нормативних документів (Положень, Порядку тощо) із забезпечення якості вищої освіти;
- Організація інституційної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- Залучення здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців до забезпечення якості освіти;
- Формування культури якості і системи відповідальності всіх структурних підрозділів та співробітників за забезпечення якості;
- Розробка, перегляд освітніх програм та їх моніторинг;
- Забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, вибірковості навчальних дисциплін;
- Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, інформаційних стендах Університету;
- Забезпечення системи професійного розвитку, підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- Інтеграція науки та освіти.

Забезпечення якості вищої освіти в Університеті покладається як на органи загального управління, так і структури, які створені безпосередньо для виконання завдань забезпечення якості.

Відповідальність за забезпечення якості навчання і викладання в Університеті покладається на наступних керівників та структури:

- ректор Університету – відповідальність за діяльність Університету та функціонування системи якості у цілому;
- Вчена рада Університету – через функції, визначені Законом України «Про вищу освіту», а також додатково через Комісію з експертизи якості освітніх програм спеціальностей, Комісію з питань наукової етики та запобігання плагіату в освітній діяльності, Комісію з розвитку іншомовної освіти, повноваження яких визначено окремими Положеннями;

- Наглядова Рада, склад та функції якої визначаються Законом України «Про вищу освіту»;
- перший проректор (організація освітнього процесу, ліцензування та акредитація, інформаційні системи управління освітнім процесом);
- проректор із наукової роботи (інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу; організація освітнього процесу в аспірантурі і докторантурі);
- проректор із заочної форми навчання (організація освітнього процесу на заочній формі навчання);
- Науково-методична рада Університету (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр експертизи та моніторингу якості освітнього процесу (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр соціологічних досліджень (повноваження визначено окремим Положенням);
- Центр освітніх дистанційних технологій (повноваження визначено окремим Положенням);
- Інформаційно-обчислювальний центр (повноваження визначено окремим Положенням);
- кафедри, інститут/ факультети, (забезпечення навчання і викладання за ОП, вдосконалення навчальних курсів, освітніх програм та якості викладання, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу на ОП, забезпечення зворотного зв'язку);
- відділ міжнародних зв'язків (академічна мобільність учасників освітнього процесу, інші форми інтернаціоналізації);
- навчальний відділ (управління освітнім процесом, регуляція його якості та ефективності);
- куратор ECTS (повноваження визначено окремим Положенням);
- куратор з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю, куратор з національно-патріотичного виховання зі студентською молоддю (організація позанавчальної активності здобувачів вищої освіти, створення для них можливостей для гармонійного розвитку та самореалізації);
- гарант освітньої програми (повноваження визначено окремим Положенням);
- Асоціація випускників Університету (залучення випускників до участі у реалізації проєктів розвитку Університету, експертизи якості освітніх програм, освітнього процесу);
- студентське самоврядування (просування студентських ініціатив, вплив на основні освітні, фінансово-господарські та інші процеси Університету, участь у моніторингу та забезпеченні якості освіти);
- приймальна комісія, підготовче відділення, відділ профорієнтаційної роботи (профорієнтація, забезпечення вступу на ОП);
- відділ аспірантури і докторантури.

Перелік нормативних документів, на яких ґрунтується освітня програма

1. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 р. № 2145-VIII). URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 26.05.2020).
2. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р. № 1556-VII) та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 26.05.2020).
3. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> (дата звернення: 26.05.2020).
4. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> (дата звернення: 26.05.2020).
5. Класифікатор професій: ДК003: 2010 / розроб.: М.Гаврицька та ін. Київ : Соцінформ, Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.
6. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015> (дата звернення: 26.05.2020).
7. Наказ МОН України від 31.05.2016 р. за № 506 Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання

- спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16> (дата звернення: 26.05.2020).
8. Перелік галузей знань і спеціальностей. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п> (дата звернення: 26.05.2020).
  9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення: 26.05.2020).
  10. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_2736%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_2736%20(2).pdf) (дата звернення: 18.01.2021).
  11. Розроблення освітніх програм : метод. рекомендації Академії педагогічних наук України / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова ; за ред. В.Г. Кременя. Київ : ДП НВЦ «Пріоритети», 2014. 108 с.
  12. Концепція розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013–2023 роки. URL: https://drive.google.com/file/d/0B1CUVMTjz_UVkvYLVNHakdoZEK/view (дата звернення: 26.05.2020).
  13. Стратегія розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013–2023 роки. URL: https://drive.google.com/file/d/0B1CUVMTjz_UbGhyVno2Z0dFMEk/view (дата звернення: 26.05.2020).
  14. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (від 14.07.2021 р. № 2704-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 18.01.2021).